

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

StV@eduskunta.fi

Asia: Lapin ammattikorkeakoulun lausunto HE 241/2020 vp Hallituksen esitykseen eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Lapin ammattikorkeakoulu kiittää Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta lausuntopyynnöstä, joka koskee HE 241/2020 vp Hallituksen esitykseen eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi ja pyydettyä lausuntona esittää seuraavaa:

Sosiaali- ja terveystalvaeluja sekä pelastustointa koskevan uudistuksen tavoite kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimen palvelut, parantaa turvallisuutta, palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti, vastata yhteiskunnallisten muutosten mukaan tuomiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua on kattava ja perusteltu. Erityisesti Lapin ammattikorkeakoulu tarkastelee lakiesitystä ammattitaitoisen työvoiman saannin turvaamisen näkökulmasta.

Ammattikorkeakoulut ovat keskeisiä toimijoita ammattitaitoisen työvoiman saannin turvaamisessa. **Osana soteuudistusta esitämme, että ammattikorkeakoulujen sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden harjoittelusta tulee maksutonta samaan tapaan kuin yliopistojen ja ammatillisen koulutuksen sosiaali- ja terveysalojen koulutuksissa.**

Ammattikorkeakouluissa sosiaali- ja terveysalan tutkintoihin sisältyy työelämässä suoritettavat pakolliset harjoittelu. Harjoittelu on pakollinen osa ammattipätevyyden hankkimista, mutta samalla se tarjoaa työnantajille mahdollisuuden hyvien opiskelijoiden rekrytointiin. Opiskelijat ovat työyhteisölle voimavara.

STM selvitti keväällä 2018 työnantajien ammattikorkeakouluilta sote-opiskelijoiden pakollisista harjoitteluista perimiä korvauksia. Korvausten yhteissumma oli tuoll noin 8 miljoonaa euroa vuodessa. STM:n mukaan ammattikorkeakoulujen ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden välillä oli vuonna 2017 yli 13 700 harjoittelusopimusta, joista 70 prosentin perusteella maksettiin korvauksia. Yksittäisiä harjoittelujaksoja on vuosittain ollut yli 35 000.

Tätä koskeva esitys valmisteltiin viime vaalikaudella käsittelemättä jääneeseen sote-järjestämislakiin. Valitettavasti tämä esitys ei sisälly nyt lausunnolla olevaan sote-lakipakettiin. Valtio korvaa lääketieteen opiskelijoiden harjoittelut. Ammatillisen koulutuksen reformi poisti lähihoitajaopiskelijoiden koulutussopimuksista (aiempi työssäoppiminen) perityt maksut.

Sote- ja maakuntauudistus mahdollistaa harjoittelukäytäntöjen uudistamisen. Tälle on tarvetta, koska maksut kuormittavat ammattikorkeakoulujen taloutta ja maksujen perimisestä huolimatta harjoittelupaikkojen järjestämisessä on ollut ongelmia.

Harjoittelupaikkojen lisäämisen tarve on kasvamassa, koska ammattikorkeakoulujen sosiaali- ja terveysalan opiskelijamääriä ollaan kasvattamassa työvoimatarpeeseen vastaamiseksi. Tämäkin korostaa tarvetta nykytilan muuttamiseen.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun kokoaminen mahdollistaa sote-maakuntien ja ammattikorkeakoulujen välisen yhteistyön tiivistämisen harjoittelujen suunnittelussa ja toteuttamisessa laadukkaalla tavalla. Maksuista luopuminen mahdollistaa ammattikorkeakoulujen opetushenkilöstön nykyistä vahvemman ohjauspanoksen työpaikoilla, sekä palveluja uudistavan tutkimus- ja kehittämistyön. Tämän yhteistyön tulee kattaa myös mahdolliset yksityiset palveluntuottajat

Harjoittelumaksuihin käytettävä raha on pois opiskelijoiden saamasta opetuksesta. Asia on merkityksellinen laadukkaan koulutuksen toteuttamiselle ja siten kytköksissä hoitajamitoituksen toteuttamiseen. Asialla on myös taloudellinen merkitys ammattikorkeakouluille, sillä vuonna 2020 sovitussa uusissa tulossopimuksissa sosiaali- ja terveysalan tutkintotavoitteet nousivat yli 20 prosenttia.

Sosiaali- ja terveysalallakaan ei ole yhtenäistä käytäntöä maksujen perimisestä. Maksut perustuvat vakiintuneeseen tapaan, eivät säädöksiin tai esimerkiksi työehtosopimuksiin.

Lausuntopyyntö on allekirjoitettu sähköisesti Lapin ammattikorkeakoulun asianhallintajärjestelmä Dynastyssa

Riitta Rissanen
Rehtori, Lapin ammattikorkeakoulu Oy